

ЗАКОН УКРАЇНИ

«Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період»

Цей Закон визначає правові та організаційні засади здійснення підприємництва, функціонування та діяльності підприємств та їх об'єднань протягом перехідного періоду.

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик діяльність, що здійснюється юридичними особами, фізичними особами – підприємцями з метою досягнення економічних і соціальних результатів та/або одержання прибутку;

підприємства – юридичні особи, які на дату набрання чинності цим Законом існують в організаційній формі приватного підприємства, колективного підприємства, державного підприємства, казенного підприємства, комунального підприємства, спільного комунального підприємства, дочірнього підприємства, іноземного підприємства, підприємства об'єднання громадян (релігійної організації, профспілки), підприємства споживчої кооперації, орендного підприємства, індивідуального підприємства, сімейного підприємства, спільного підприємства, фермерського господарства, колективного сільськогосподарського підприємства, малого підприємства;

посадові особи підприємства – фізичні особи – голова та члени наглядової ради, комісії з припинення (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії), ліквідатор, керівник, заступники керівника, корпоративний секретар, головний бухгалтер, а також голова та члени іншого органу підприємства (крім консультативного), якщо утворення такого органу передбачено законом або статутом підприємства;

перехідний період – термін, що починається з дня набрання чинності цим Законом і завершується через сім років з дня набрання чинності цим Законом.

2. Термін «контроль» у цьому Законі вживається у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».

Стаття 2. Підприємництво

1. Підприємництво здійснюється на основі: вільного вибору видів підприємницької діяльності; самостійного формування програми діяльності, вибору контрагентів, споживачів, залучення матеріально-технічних, фінансових та інших видів ресурсів, встановлення цін на продукцію та послуги відповідно до закону; вільного найму працівників; власного комерційного

ризика; вільного розпорядження прибутком, що залишається після сплати податків, зборів та інших платежів, передбачених законом.

2. Суб'єкти підприємництва залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік можуть належати до суб'єктів мікропідприємництва, суб'єктів малого підприємництва, суб'єктів середнього або великого підприємництва.

Суб'єктами мікропідприємництва є:

фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці, у яких середня кількість працівників (за їх наявності) за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України;

юридичні особи, що утворені у будь-якій організаційно-правовій формі, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Суб'єктами малого підприємництва є:

фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України;

юридичні особи, що утворені у будь-якій організаційно-правовій формі, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Суб'єктами великого підприємництва є юридичні особи, що утворені у будь-якій організаційно-правовій формі, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) перевищує 250 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності перевищує суму, еквівалентну 50 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Інші юридичні особи належать до суб'єктів середнього підприємництва.

3. Суб'єкти підприємництва можуть здійснювати некомерційну підприємницьку діяльність спрямовану на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку.

Стаття 3. Підприємство

1. Державним підприємством є підприємство, утворене суб'єктом управління об'єктами державної власності в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини державної власності, як правило, без поділу її на частки, і входить до сфери його управління.

Державні підприємства діють як державні комерційні підприємства або казенні підприємства.

Суб'єкт управління об'єктами державної власності, до сфери управління якого входить державне підприємство, є суб'єктом, що виконує функції власника підприємства.

2. Державне комерційне підприємство є суб'єктом підприємницької діяльності, яке діє на основі статуту і несе відповідальність за наслідки своєї діяльності усім належним йому на праві господарського відання майном в порядку, встановленому цим Законом.

Майно державного комерційного підприємства закріплюється за ним на праві господарського відання.

3. Казенне підприємство є суб'єктом підприємницької діяльності, яке діє на основі модельного статуту і утворене у галузях економіки, в яких: законом дозволено здійснення господарської діяльності лише державним підприємствам; основним (понад п'ятдесят відсотків) споживачем продукції (робіт, послуг) виступає держава; за умовами господарювання не можлива вільна конкуренція товаровиробників чи споживачів; переважаючим (понад п'ятдесят відсотків) є виробництво суспільно необхідної продукції (робіт, послуг), яке за своїми умовами і характером потреб, що ним задовольняються, як правило, не може бути рентабельним; приватизацію майнових комплексів державних підприємств заборонено законом; здійснюється медичне обслуговування населення.

Майно казенного підприємства закріплюється за ним на праві оперативного управління.

4. Комунальне унітарне підприємство є суб'єктом підприємницької діяльності, яке діє на основі модельного статуту і утворене компетентним органом місцевого самоврядування в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини комунальної власності та входить до сфери його управління.

Майно комунального унітарного підприємства перебуває у комунальній власності і закріплюється за таким підприємством на праві господарського відання (комунальне комерційне підприємство) або на праві оперативного управління (комунальне некомерційне підприємство).

Суб'єктом, що виконує функції власника підприємства, що перебуває у комунальній власності територіальних громад, є відповідний орган місцевого самоврядування.

5. Приватне підприємство є суб'єктом підприємницької діяльності, яке діє відповідно до статуту і утворене на основі приватної власності однієї або кількох фізичної або юридичної особи.

6. Іноземним підприємством є підприємство, створене за законодавством України, що діє виключно на основі власності іноземців або іноземних юридичних осіб, або діюче підприємство, придбане повністю у власність цих осіб.

7. Діяльність підприємств регулюється цим Законом, іншими законами та Цивільним кодексом України, а також статутами підприємств.

Особливості управління державним підприємством визначаються Законом України «Про управління об'єктами державної власності».

Особливості управління державним підприємством оборонно-промислового комплексу визначаються Законом України «Про особливості

управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі».

Стаття 4. Органи управління підприємствами. Посадові особи підприємства

1. Власник (суб'єкт, що виконує функції власника підприємства) здійснює свої права щодо управління підприємством безпосередньо або через органи управління підприємством відповідно до цього Закону та статуту підприємства чи інших установчих документів.

2. Органами управління підприємства є:

керівник підприємства, який призначається (обирається) власником (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства) або наглядовою радою такого підприємства і є підзвітним органу, який його призначив;

наглядова рада підприємства (у разі її утворення), яка призначається (обирається) власником (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства), в межах компетенції, визначеної цим Законом, статутом підприємства та положенням про наглядову раду, контролює і регулює діяльність керівника підприємства.

Власник (суб'єкт, що виконує функції власника підприємства) затверджує положення про наглядову раду підприємства і її комітети та положення про керівника підприємства. У разі відсутності у підприємстві наглядової ради її повноваження здійснюються власником (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства).

3. Кількісний склад наглядової ради встановлюється в статуті підприємства.

Повноваження члена наглядової ради дійсні з моменту його призначення (обрання) власником (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства) до моменту призначення (обрання) нових членів наглядової ради. Приймаючи рішення про призначення члена наглядової ради власник (суб'єкт, що виконує функції власника підприємства) зобов'язаний одночасно затвердити умови цивільно-правового договору або контракту з членом наглядової ради.

Власник (суб'єкт, що виконує функції власника підприємства) може прийняти рішення про припинення повноважень членів наглядової ради тільки з одночасним призначенням (обранням) нових членів наглядової ради. З припиненням повноважень члена наглядової ради одночасно припиняється дія договору (контракту), укладеного з ним.

Типовий порядок утворення, організації діяльності та ліквідації наглядової ради державного підприємства (крім підприємств оборонно-промислового комплексу) та її комітетів затверджується Кабінетом Міністрів України.

4. Керівник підприємства вправі діяти від імені підприємства без довіреності, в тому числі представляти його інтереси, вчиняти правочини від імені підприємства, видавати накази та давати розпорядження, обов'язкові для виконання всіма працівниками підприємства з урахуванням особливостей встановлених цим Законом, статутом підприємства та укладеним з ним контрактом

Керівники державних та комунальних підприємств призначаються та звільняються з посади наглядовою радою за пропозицією комітету наглядової ради з питань призначень та винагород посадовим особам. Кандидати на керівника державного та комунального підприємства визначаються на умовах конкурсного відбору у порядку, встановленому наглядовою радою, крім випадку, коли наглядова рада визнала роботу керівника підприємства за попередній період прийнятною та прийняла рішення про укладення з ним контракту на новий строк.

Призначаючи керівника підприємства наглядова рада зобов'язана одночасно затвердити умови контракту, що укладається з ним.

Повноваження керівника підприємства дійсні з моменту його призначення наглядовою радою до моменту прийняття рішення про призначення нового керівника або особи, яка тимчасово здійснюватиме його повноваження. З припиненням повноважень керівника одночасно припиняється дія контракту, укладеного з ним.

У разі зміни керівника державного чи комунального підприємства наглядова рада може ініціювати проведення незалежного аудиту або державного фінансового аудиту діяльності підприємства в порядку, передбаченому законом.

5. Права та обов'язки посадових осіб підприємства визначаються законом, статутом та укладеним з посадовою особою договором (контрактом).

Посадові особи підприємства мають обов'язки перед підприємством, передбачені законом та укладеним з ними договором чи контрактом (фідуціарні обов'язки).

6. Посадові особи підприємства повинні діяти:

в інтересах підприємства;

добросовісно та розумно;

у такий спосіб, який на їхнє добросовісне переконання, сприятиме досягненню мети діяльності підприємства з розумним ступенем обачності, професійності і старанності;

у межах повноважень, наданих їм статутом підприємства та законодавством, уникаючи конфлікту інтересів.

7. Винагорода за виконання посадовою особою підприємства своїх обов'язків та надання їй інших благ може здійснюватися виключно на умовах та підставах, зазначених в укладеному з нею договорі (контракті).

8. При обранні (призначенні) на посаду посадова особа підприємства зобов'язана подати підприємству перелік своїх афілійованих осіб. У разі зміни складу афілійованих осіб посадова особа підприємства у п'ятиденний строк з дня, коли їй стало відомо про таку зміну, зобов'язана повідомити про це підприємство.

9. Отримання посадовою особою підприємства або її афілійованими особами від третіх осіб виплат, винагород чи інших благ за дії (бездіяльність), пов'язані з виконанням посадовою особою підприємства її повноважень, є конфліктом інтересів.

Посадова особа підприємства, якій стало відомо про виникнення конфлікту інтересів, зобов'язана протягом трьох робочих днів письмово повідомити про це керівника підприємства та наглядову раду підприємства.

Керівник та члени наглядової ради підприємства зобов'язані повідомити про виникнення конфлікту інтересів власника (суб'єкта, що виконує функції власника підприємства) протягом трьох робочих днів з дня отримання інформації про наявний конфлікт інтересів.

Посадові особи зобов'язані вжити заходів щодо врегулювання конфлікту інтересів, у порядку, встановленому цим Законом для вчинення правочинів, щодо яких є заінтересованість.

10. Посадовим особам підприємства забороняється розголошувати інформацію, що стала їм відома у зв'язку з виконанням ними посадових обов'язків, крім випадків, коли розкриття такої інформації вимагається законом. Ця заборона діє також протягом трьох років з дати припинення (розірвання) договору між посадовою особою підприємства і підприємством, якщо інший строк не встановлений таким договором.

11. Порухення посадовою особою обов'язків, передбачених цією статтею, є підставою для розірвання підприємством договору (контракту) з такою особою без виплати їй компенсації.

Посадові особи підприємства, винні у порушенні ними своїх обов'язків, передбачених цим Законом, статутом або укладеним з ними договором (контрактом), відповідають за збитки, завдані підприємству своїми діями або бездіяльністю. У разі якщо відповідальність згідно з цією статтею несуть кілька осіб, їх відповідальність перед підприємством є солідарною.

Відшкодування збитків здійснюється за рішенням суду.

12. Афілійованими особами вважаються особи, які визнаються такими відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства».

Стаття 5. Оприлюднення інформації про діяльність підприємств

1. Підприємства зобов'язані мати власний веб-сайт, на якому в порядку та строки, встановлені Кабінетом Міністрів України, розміщується інформація, що підлягає оприлюдненню відповідно до цього Закону.

Державні та комунальні підприємства також оприлюднюють інформацію, визначену цим Законом, на офіційному сайті Фонду державного майна України та на офіційних веб-сайтах суб'єктів, що виконують функції власника підприємства.

2. Підприємства зобов'язані оприлюднювати:

статут підприємства у чинній редакції, а також у редакціях, що діяли протягом останніх п'яти років;

положення про органи управління підприємств та договори (контракти) з посадовими особами підприємства у чинній редакції, а також у редакціях, що діяли протягом останніх п'яти років;

всі рішення наглядової ради та власника (суб'єкта, що виконує функції власника підприємства) щодо підприємства за останні п'ять років;

річну фінансову звітність за останні три роки;

документи звітності, що подаються відповідним державним органам;

річні звіти наглядової ради та керівника підприємства;

перелік афілійованих осіб.

3. Державні та комунальні підприємства, крім інформації, що визначена у частині другій цієї статті, також оприлюднюють таку інформацію:

цілі діяльності підприємства та стан їх досягнення;
квартальну та річну фінансову звітність підприємства за останні три роки, включаючи (за наявності) видатки на виконання некомерційних цілей та джерела їх фінансування;

аудиторські висновки щодо річної фінансової звітності підприємства за останні три роки;

біографічну довідку (включаючи професійну характеристику) керівника підприємства (з урахуванням вимог законодавства про захист персональних даних);

біографічні довідки (включаючи професійні характеристики) членів наглядової ради підприємства (з урахуванням вимог законодавства про захист персональних даних), принципи їх добору, їхнє членство у наглядових радах інших юридичних осіб, а також інформацію про те, хто із членів наглядової ради підприємства є незалежним;

структуру, принципи формування і розмір винагороди керівника та членів наглядової ради підприємства та інших посадових осіб підприємства, включаючи компенсаційні пакети і додаткові блага, які вони отримують (або на отримання яких мають право) під час виконання посадових обов'язків, а також у зв'язку із звільненням (термін «додаткове благо» вживається у значенні, визначеному в Податковому кодексі України);

опис істотних передбачуваних факторів ризику, що можуть вплинути на операції та результати діяльності підприємства, та заходи щодо управління такими ризиками;

відомості про договори, учасником яких є підприємство, інформація про які підлягає оприлюдненню відповідно до Закону України «Про відкритість використання публічних коштів»;

інформація про операції та зобов'язання підприємства з державним та/або місцевим бюджетом, державними та/або місцевими установами, підприємствами та організаціями, включаючи договірні зобов'язання підприємства (фінансові та нефінансові), що виникають у результаті державно-приватного партнерства.

4. Річна фінансова звітність державного та комунального підприємства підлягає обов'язковій перевірці незалежним аудитором.

Стаття 6. Правочини підприємства, щодо вчинення якого є заінтересованість

1. Правочин вважається правочином, щодо вчинення якого є заінтересованість (далі – правочин із заінтересованістю), якщо він укладається за рахунок, в інтересах або з будь-якою із таких осіб:

посадовою особою підприємства;

власником, якщо така особа є особою, відповідальною за прийняття рішення щодо надання згоди на вчинення підприємством правочину (крім укладення правочинів державними та комунальними підприємствами з суб'єктами, що виконують функції власника підприємства);

посадовою особою суб'єкта, що виконує функції власника підприємства, відповідальною за прийняття рішення щодо надання згоди на вчинення підприємством правочину;

членом сім'ї посадової особи, зазначеної в абзацах другому – четвертому цієї частини, – чоловік (дружина), особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки, батьки (усиновителі), опікун (піклувальник), брат, сестра, діти та їхні чоловіки (дружини);

юридичною особою, в якій будь-яка з осіб, зазначених в абзацах другому – п'ятому цієї частини, є кінцевим контролером або членом органу управління, органу, який здійснює функції контролю та/або нагляду.

Особи (разом або окремо), зазначені в абзацах другому – шостому цієї частини, мають відповідати принаймні одній із таких ознак:

бути сторонами такого правочину або членами виконавчого органу (керівником) юридичної особи, яка є стороною правочину;

отримувати винагороду за вчинення такого правочину від державного підприємства (посадових осіб суб'єкта, що виконує функції власника підприємства) або від особи, яка є стороною правочину;

внаслідок такого правочину набувати майно, будь-які майнові права, вигоди або блага;

брати участь у правочині як представники або посередники (крім представництва державного підприємства посадовими особами).

2. Дія цієї статті поширюється на правочини підприємств, предметом яких є:

відчуження або придбання за одним договором або декількома пов'язаними договорами товарів або іншого майна, балансова вартість якого перевищує 100 мінімальних заробітних плат виходячи з розміру мінімальної заробітної плати встановленої на 1 січня року, в якому вчиняється відповідний правочин;

передача або отримання в оренду, інше платне користування товарів або іншого майна, балансова вартість якого перевищує 100 мінімальних заробітних плат, виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня року, в якому вчиняється відповідний правочин;

передача підприємством у безоплатне користування майна, балансова вартість якого перевищує 20 мінімальних заробітних плат виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня року, в якому вчиняється відповідний правочин;

виконання або замовлення робіт або надання послуг, ринкова вартість яких перевищує 100 мінімальних заробітних плат виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня року, в якому вчиняється відповідний правочин;

надання або отримання позики, іншого фінансування на поворотній, безповоротній або частково поворотній основі на суму, що перевищує 50 мінімальних заробітних плат виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня року, в якому вчиняється відповідний правочин (крім випадків отримання державним підприємством позики або іншого фінансування безоплатно або за одну гривню);

надання підприємством застави, поруки або іншого забезпечення виконання зобов'язань, розмір яких перевищує 100 мінімальних заробітних плат виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня року, в якому вчиняється відповідний правочин.

Статутом підприємства може бути встановлено вище граничне значення вартості майна, робіт або послуг чи суми коштів, що є предметом правочину із заінтересованістю.

3. Правочин із заінтересованістю підлягає погодженню наглядовою радою підприємства, а у випадках, передбачених законом або статутом, – власником (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства), у порядку, передбаченому цією статтею.

Особа, яка є заінтересованою у вчиненні правочину, повинна протягом трьох робочих днів з моменту виникнення у неї заінтересованості, але до вчинення правочину, подати на розгляд наглядової ради, а у випадках, передбачених частиною восьмою цієї статті, – власнику підприємства (суб'єкту, що виконує функції власника підприємства):

проект правочину із зазначенням вартості одиниці товару або послуг, якщо вона передбачена правочином, і загальної суми правочину, передбаченого частиною третьою цієї статті;

інформацію з вказанням на конкретну ознаку заінтересованості особи у вчиненні правочину.

4. Наглядова рада підприємства протягом 10 робочих днів з дня отримання інформації, передбаченої частиною третьою цієї статті, приймає одне з таких рішень:

про надання згоди на вчинення правочину;

про відмову у вчиненні відповідного правочину;

про передачу питання на розгляд власнику (суб'єкту, що виконує функції власника підприємства).

5. Наглядова рада або власник підприємства (суб'єкт, що виконує функції власника підприємства), з метою проведення оцінки правочину із заінтересованістю на відповідність його умов звичайним ринковим умовам може залучити суб'єкта оціночної діяльності.

6. Якщо заінтересована у вчиненні правочину особа є членом наглядової ради підприємства, вона не має права голосу під час прийняття рішення щодо надання згоди на вчинення такого правочину.

Якщо заінтересована у вчиненні правочину особа є посадовою особою суб'єкта, що виконує функції власника підприємства, або посадовою особою органу, до сфери управління якого належить державне чи комунальне підприємство, вирішення конфлікту інтересів відбувається в порядку, передбаченому законодавством про запобігання корупції.

7. Рішення про надання згоди на вчинення правочину із заінтересованістю приймається більшістю голосів членів наглядової ради, які не є заінтересованими у вчиненні такого правочину.

8. Рішення про надання згоди на вчинення правочину із заінтересованістю вноситься на розгляд власника (суб'єкта, що виконує функції власника підприємства), якщо:

на підприємстві не утворена наглядова рада;

наглядова рада ухвалила рішення про передачу питання на розгляд власнику підприємства (суб'єкту, що виконує функції власника підприємства);

більшість членів наглядової ради є заінтересованими у вчиненні правочину;

балансова вартість майна або послуг чи сума коштів, що підлягають наданню, відчуженню, отриманню або передачі відповідно до правочину, перевищує 10 відсотків вартості активів, за даними останньої річної фінансової звітності підприємства;

предметом договору є нерухоме або інше майно, якщо режим його оренди або відчуження регулюється спеціальним законодавством.

9. Положення цієї статті не застосовуються у разі:

- 1) пропорційного виділу та припинення підприємства;
- 2) надання посадовою особою підприємства на безоплатній основі гарантії, поруки (у тому числі майнової поруки), застави або іпотеки підприємству або особам, які надають підприємству позику;
- 3) вчинення правочину за державними регульованими цінами та тарифами відповідно до вимог законодавства;
- 4) вчинення правочинів у рамках провадження звичайної підприємницької діяльності за умови його вчинення на ринкових умовах;
- 5) вчинення правочинів з метою реалізації положення про винагороду членів наглядової ради;

10. Правочин із заінтересованістю, вчинений з порушенням порядку, передбаченого цією статтею, створює, змінює, припиняє права та обов'язки його сторін лише у разі подальшого схвалення такого правочину наглядовою радою підприємства або власником підприємства (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства). У разі неотримання подальшого схвалення правочин із заінтересованістю може бути визнано судом недійсним за позовом підприємства або власника (суб'єкта, що виконує функції власника підприємства).

11. Подальше схвалення правочину із заінтересованістю створює, змінює, припиняє права та обов'язки підприємства з дня вчинення такого правочину.

12. Відповідальність за шкоду, заподіяну підприємству правочином із заінтересованістю, вчиненим з порушенням вимог цієї статті, несе особа, заінтересована у вчиненні підприємством такого правочину.

13. Керівник підприємства або особа, спеціально уповноважена керівником або установчими документами підприємства, у разі порушення ними вимог, передбачених цією статтею, притягаються до відповідальності, визначеної законом за неналежне виконання своїх посадових обов'язків, а також мають відшкодувати шкоду, заподіяну їхніми діями підприємству.

Стаття 7. Значний правочин підприємства

1. Значним правочином підприємства визнається правочин, що вчиняється підприємством, якщо ринкова вартість майна, робіт, послуг, що є його предметом, становить 10 і більше відсотків вартості активів підприємства, за даними останньої річної фінансової звітності.

Статутом підприємства можуть бути визначені додаткові критерії для віднесення правочину до значного правочину.

Значний правочин підлягає погодженню наглядовою радою підприємства або, у випадках, передбачених законом, власником підприємства (суб'єктом,

що виконує функції власника підприємства) у порядку, передбаченому цією статтею.

2. Рішення про надання згоди на вчинення значного правочину, якщо ринкова вартість майна, робіт або послуг, що є його предметом, становить від 10 до 25 відсотків вартості активів підприємства, за даними останньої річної фінансової звітності, приймається наглядовою радою (у разі її утворення) або власником (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства).

3. Рішення про надання згоди на вчинення значного правочину, якщо ринкова вартість майна, робіт або послуг, що є його предметом, становить більше 25 відсотків вартості активів підприємства, за даними останньої річної фінансової звітності, приймається власником (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства).

4. Забороняється ділити предмет правочину з метою ухилення від передбаченого цією статтею порядку прийняття рішень про вчинення значного правочину.

5. Значний правочин, вчинений з порушенням порядку, передбаченого цією статтею, може бути визнаний судом недійсним за позовом підприємства або власника підприємства (суб'єкта, що виконує функції власника підприємства).

6. Рішення про надання згоди на вчинення значного правочину, щодо вчинення якого є заінтересованість, має прийматися за правилами, встановленими цією статтею.

Стаття 8. Особливості здійснення підприємництва державними та комунальними підприємствами

1. Державні підприємства зобов'язані приймати та виконувати доведені до них в установленому законодавством порядку державні замовлення, враховувати їх при формуванні виробничої програми, визначенні перспектив свого економічного і соціального розвитку та виборі контрагентів, а також складати і виконувати річний та з поквартальною розбивкою фінансовий план на кожен наступний рік.

Казенне підприємство здійснює підприємницьку діяльність відповідно до виробничих завдань суб'єкта, що виконує функції власника підприємства.

2. Основним плановим документом державних і комунальних підприємств є фінансовий план, відповідно до якого підприємство отримує доходи і здійснює видатки, визначає обсяг та спрямування коштів для виконання своїх функцій протягом року відповідно до установчих документів.

3. Фінансовий план державних і комунальних підприємств підлягає затвердженню до 1 вересня року, що передує плановому, якщо інше не передбачено законом:

державних підприємств, що є суб'єктами природних монополій, та підприємств, плановий розрахунковий обсяг чистого прибутку яких перевищує 50 мільйонів гривень, – Кабінетом Міністрів України;

інших підприємств – власником підприємства (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства).

Підприємства електроенергетики, ліцензована діяльність яких регулюється шляхом затвердження національною комісією, що здійснює

державне регулювання у сфері енергетики, складають фінансові плани з урахуванням затвердженої цією комісією структури тарифів на електричну та теплову енергію. Фінансові плани таких підприємств підлягають затвердженню до 31 грудня року, що передує плановому.

За несвоєчасне подання на розгляд, погодження або затвердження річного фінансового плану та звіту про його виконання посадові особи державних і комунальних підприємств несуть відповідальність, установлену законом.

4. Фінансовий план державних підприємств затверджується наглядовою радою. Після затвердження фінансового плану наглядова рада подає фінансовий план та зведені основні фінансові показники органу суб'єкту, що виконує функції власника підприємства, а також центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову, бюджетну та боргову політику, та центральному органу виконавчої влади, який реалізує державну податкову політику, у строки та в порядку, передбаченому законодавством.

Порядок подання комунальними підприємствами суб'єкту, що виконує функції власника підприємства, зведених показників фінансових планів та фінансових планів у розрізі окремих підприємств визначається суб'єктом, що виконує функції власника комунального підприємства.

5. Форма та методичні рекомендації з розробки фінансового плану затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного розвитку.

6. Державні та комунальні підприємства не мають права безоплатно передавати належне їм майно іншим юридичним особам чи громадянам, крім випадків, передбачених законом. Відчужувати майно державного та комунального підприємства, що належить до його основних фондів, таке підприємство має право виключно шляхом продажу на електронних аукціонах. Якщо ринкова вартість майна, що належить до основних фондів та підлягає відчуженню, становить від 10 і до 25 відсотків вартості активів державного чи комунального підприємства за даними останньої річної фінансової звітності, відчуження здійснюється за рішенням наглядової ради такого державного чи комунального підприємства.

Відчуження здійснюється за рішенням суб'єкта, що виконує функції власника підприємства, якщо ринкова вартість майна, що підлягає відчуженню, становить 25 і більше відсотків вартості активів державного чи комунального підприємства за даними останньої річної фінансової звітності.

Розпоряджатися в інший спосіб майном, що належить до основних фондів, державне та комунальне підприємство має право лише у межах повноважень та у спосіб, що передбачені цим Законом та іншими законами.

Відчуження нерухомого майна, а також повітряних і морських суден, суден внутрішнього плавання та рухомого складу залізничного транспорту здійснюється за умови додаткового погодження в установленому порядку з Фондом державного майна України.

Фонд державного майна України виступає організатором продажу нерухомого майна в порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

7. Кошти, одержані від продажу майнових об'єктів, що належать до основних фондів державного підприємства, використовуються відповідно до затвердженого фінансового плану, якщо інше не передбачено законом.

Кошти, одержані від продажу нерухомого майна, за вирахуванням балансової (залишкової) вартості такого майна, якщо інше не встановлено законом, зараховуються до загального фонду Державного бюджету України.

8. Джерелами формування майна казенного підприємства є:

державне майно, передане підприємству відповідно до рішення про його створення;

кошти та інше майно, одержані від реалізації продукції (робіт, послуг) підприємства;

цільові кошти, виділені з Державного бюджету України;

кредити банків;

частина доходів підприємства, одержаних ним за результатами господарської діяльності, передбачена статутом;

інші джерела, не заборонені законом.

Казенне підприємство має право одержувати кредити для виконання статутних завдань під гарантію органу, до сфери управління якого входить підприємство.

9. Списання з балансу не повністю амортизованих основних фондів, а також прискорена амортизація основних фондів державного та комунального підприємства можуть здійснюватися лише за наглядової ради підприємства. .

Списання з балансу не повністю амортизованих основних фондів, а також прискорена амортизація основних фондів державних та комунальних підприємств здійснюється за суб'єкта, що виконує функції власника підприємства, якщо ринкова вартість основних фондів становить 25 і більше відсотків вартості активів державного чи комунального підприємства за даними річної фінансової звітності.

10. Державні та комунальні підприємства утворюють за рахунок прибутку (доходу) спеціальні (цільові) фонди, призначені для покриття витрат, пов'язаних з їхньою діяльністю:

амортизаційний фонд;

фонд розвитку виробництва;

фонд споживання (оплати праці);

резервний капітал;

інші фонди, передбачені статутом підприємства.

Порядок використання цих фондів визначається відповідно до затвердженого фінансового плану.

11. Розподіл прибутку (доходу) державних та комунальних підприємств здійснюється відповідно до затвердженого фінансового плану з урахуванням вимог цього та інших законів.

12. Органи, до сфери управління яких належать державні підприємства, до 15 липня року, що передує плановому, надають Кабінету Міністрів України та центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову, бюджетну та боргову політику інформацію про прогностичні обсяги чистого фінансового результату та прогностичні обсяги перерахування частини чистого прибутку в середньостроковій перспективі

державних підприємств для їх урахування під час формування державного бюджету.

13. У разі зміни керівника підприємства обов'язковим є проведення ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства в порядку, передбаченому законом.

14. Державні та комунальні підприємства, їхні дочірні підприємства, а також підприємства, господарські товариства, у статутному капіталі яких 50 і більше відсотків належить державному або комунальному підприємству, об'єднання таких підприємств, у разі здійснення ними закупівель за умови, що вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує межі, визначені частиною першою статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі», оприлюднюють на веб-порталі Уповноваженого органу, визначеного Законом України «Про публічні закупівлі», звіт про укладення договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за кошти підприємств та інформацію про зміну його істотних умов не пізніше ніж через сім днів з дня укладення договору про закупівлю або внесення змін до нього. У звіті обов'язково зазначаються: найменування, кількість товару та місце його поставки, вид робіт і місце їх виконання або вид послуг і місце їх надання, інформація про технічні та якісні характеристики товарів, робіт і послуг, найменування і місцезнаходження постачальника, виконавця робіт і надавача послуг, з яким укладено договір, ціна за одиницю товару, робіт і послуг та сума, визначена в договорі, дата укладення договору, строк поставки товарів, виконання робіт і надання послуг.

15. Збитки, завдані державному чи комунальному підприємству внаслідок виконання рішень органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, підлягають відшкодуванню зазначеними органами добровільно або за рішенням суду.

16. Казенне підприємство відповідає за своїми зобов'язаннями лише коштами, що перебувають у його розпорядженні. У разі недостатності зазначених коштів держава в особі суб'єкта управління об'єктами державної власності, що здійснює функції з управління підприємством, несе повну субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями казенного підприємства.

Стаття 9. Об'єднання юридичних осіб

1. Об'єднанням юридичних осіб є організація, утворена у складі двох або більше юридичних осіб з метою координації їхньої виробничої, наукової та іншої діяльності для вирішення спільних економічних та соціальних завдань.

2. Об'єднання юридичних осіб утворюються на невизначений строк або як тимчасові об'єднання.

3. Об'єднання юридичних осіб є юридичною особою.

Стаття 10. Види об'єднань юридичних осіб

1. Залежно від порядку заснування об'єднання юридичних осіб можуть утворюватися як підприємницькі об'єднання або як державні чи комунальні підприємницькі об'єднання.

2. Підприємницьке об'єднання – об'єднання юридичних осіб, утворене за ініціативою юридичних осіб незалежно від їх виду, які на добровільних засадах об'єднали свою підприємницьку діяльність.

3. Підприємницькі об'єднання діють на основі установчого договору та/або статуту, який затверджується їхніми засновниками.

4. Державне (комунальне) підприємницьке об'єднання – об'єднання юридичних осіб, утворене державними (комунальними) підприємствами за рішенням Кабінету Міністрів України, або, у визначених законом випадках, рішенням міністерств (інших органів, до сфери управління яких входять підприємства, що утворюють об'єднання), або рішенням компетентних органів місцевого самоврядування.

5. Державне (комунальне) підприємницьке об'єднання діє на основі рішення про його утворення та статуту, який затверджується органом, що прийняв рішення про утворення об'єднання.

Стаття 11. Організаційно-правові форми об'єднань юридичних осіб

1. Підприємницькі об'єднання утворюються та діють як асоціації, корпорації, консорціуми, концерни, інші об'єднання юридичних осіб, передбачені законом.

2. Асоціація – договірне об'єднання, створене з метою постійної координації підприємницької діяльності юридичних осіб, що об'єдналися, шляхом централізації однієї або кількох виробничих та управлінських функцій, розвитку спеціалізації і кооперації виробництва, організації спільних виробництв на основі об'єднання учасниками фінансових та матеріальних ресурсів для задоволення переважно господарських потреб учасників асоціації. Асоціація не має права втручатися у підприємницьку діяльність юридичних осіб – учасників асоціації. За рішенням учасників асоціація може бути уповноважена представляти їхні інтереси у відносинах з органами влади, юридичними або фізичними особами.

3. Корпорацією визнається договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових і комерційних інтересів юридичних осіб, що об'єдналися, з делегуванням ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації.

4. Консорціум – тимчасове статутне об'єднання юридичних осіб для досягнення його учасниками певної спільної господарської мети (реалізації цільових програм, науково-технічних, будівельних проектів тощо). Консорціум використовує кошти, якими його наділяють учасники, централізовані ресурси, виділені на фінансування відповідної програми, а також кошти, що надходять з інших джерел, в порядку, визначеному його статутом. У разі досягнення мети його створення консорціум припиняє свою діяльність.

5. Концерном визнається статутне об'єднання юридичних осіб на основі їхньої фінансової залежності від одного або групи учасників об'єднання з централізацією функцій науково-технічного і виробничого розвитку, інвестиційної, фінансової, зовнішньоекономічної та іншої діяльності. Учасники концерну наділяють його частиною своїх повноважень, у тому числі правом представляти їхні інтереси у відносинах з органами влади, юридичними або фізичними особами. Учасники концерну не можуть бути одночасно учасниками іншого концерну.

6. Державні і комунальні підприємницькі об'єднання утворюються та діють переважно у формі корпорації або концерну.

Стаття 12. Статус юридичної особи – учасника об'єднання юридичних осіб

1. Юридичні особи – учасники об'єднання юридичних осіб зберігають статус юридичної особи незалежно від організаційно-правової форми об'єднання, і на них поширюються положення законів щодо регулювання діяльності юридичних осіб.

2. Юридична особа – учасник підприємницького об'єднання має право: добровільно вийти з об'єднання на умовах і в порядку, визначених установчим договором про його утворення чи статутом об'єднання;

бути членом інших об'єднань юридичних осіб, якщо законом, засновницьким договором чи статутом об'єднання не встановлено інше;

одержувати від об'єднання в установленому порядку інформацію, пов'язану з інтересами юридичної особи;

одержувати частину прибутку від діяльності об'єднання відповідно до його статуту. Юридична особа може мати також інші права, передбачені засновницьким договором чи статутом об'єднання відповідно до законодавства.

3. Юридична особа, що входить до складу державного або комунального об'єднання, не має права без згоди об'єднання виходити з його складу, а також об'єднувати на добровільних засадах свою діяльність з іншими суб'єктами підприємництва та приймати рішення про своє припинення.

Стаття 13. Управління об'єднанням юридичних осіб

1. Об'єднання мають вищі органи управління (загальні збори учасників) та утворюють виконавчі органи, передбачені статутом об'єднання.

2. Вищий орган об'єднання:

затверджує статут об'єднання та вносить зміни до нього;

вирішує питання про прийняття в об'єднання нових учасників та виключення учасників з його складу;

утворює виконавчий орган об'єднання відповідно до його статуту чи договору;

вирішує фінансові та інші питання відповідно до установчих документів об'єднання.

3. Виконавчий орган об'єднання (колегіальний чи одноособовий) вирішує питання поточної діяльності, які відповідно до статуту або договору належать до його компетенції.

4. Управління державним (комунальним) підприємницьким об'єднанням здійснює виконавчий орган об'єднання, який призначається на посаду та звільняється з посади органом, що прийняв рішення про утворення об'єднання. Склад виконавчого органу визначається статутом об'єднання. Порядок управління державним (комунальним) об'єднанням визначається статутом об'єднання відповідно до закону.

Законом може бути передбачений інший порядок управління державним (комунальним) підприємницького об'єднанням в оборонно-промисловому комплексі.

5. Здійснення управління поточною діяльністю об'єднання юридичних осіб може бути доручено адміністрації однієї з юридичних осіб (головної юридичної особи об'єднання) на умовах, передбачених установчими документами відповідного об'єднання.

6. Спори, що виникають між учасниками об'єднання, вирішуються в порядку, передбаченому статутом об'єднання, або в судовому порядку відповідно до закону.

Спори між учасниками підприємницького об'єднання можуть бути передані на вирішення третейського суду, який створюється при такому об'єднанні.

Стаття 14. Майнові відносини в об'єднанні юридичних осіб

1. Учасники об'єднання юридичних осіб можуть вносити на умовах і в порядку, передбачених його установчими документами, майнові внески (вступні, членські, цільові тощо).

2. Майно передається об'єднанню його учасниками у власність, оренду та управління. Вартість майна об'єднання відображається у його балансі.

3. Підприємницьке об'єднання має право утворювати за рішенням його вищого органу управління філії та представництва.

4. Об'єднання юридичних осіб не відповідає за зобов'язаннями його учасників, а юридичні особи – учасники не відповідають за зобов'язаннями об'єднання, якщо інше не передбачено установчим документом об'єднання.

Стаття 15. Вихід учасника з об'єднання. Припинення об'єднання юридичних осіб

1. Юридичні особи – учасники об'єднання можуть вийти з його складу із збереженням взаємних зобов'язань та укладених договорів з іншими суб'єктами підприємництва.

2. Вихід юридичної особи із складу державного (комунального) підприємницького об'єднання здійснюється за рішенням органу, що прийняв рішення про утворення об'єднання.

3. Припинення об'єднання юридичних осіб відбувається в результаті його реорганізації в інше об'єднання або ліквідації.

4. Реорганізація підприємницького об'єднання здійснюється за рішенням юридичних осіб – учасників, а реорганізація державного (комунального) підприємницького об'єднання – за рішенням органу, що прийняв рішення про утворення об'єднання.

5. Ліквідація господарського об'єднання провадиться за рішенням юридичних осіб – учасників, а ліквідація державного (комунального) об'єднання - за рішенням органу, що прийняв рішення про утворення об'єднання. Майно, що залишилося після ліквідації об'єднання, розподіляється між учасниками згідно з установчим документом об'єднання юридичних осіб.

Стаття 16. Правовий режим майна підприємств

1. Основу правового режиму майна підприємств становлять право власності та інші речові права.

2. Підприємство може користуватися, володіти чи розпоряджатися майном на підставі договорів.

Стаття 17. Джерела формування майна підприємств

1. Джерелами формування майна підприємств є: грошові та інші майнові внески засновників; доходи від реалізації продукції (робіт, послуг); доходи від цінних паперів; капітальні вкладення і дотації з бюджетів; надходження від продажу (передання в оренду) майнових об'єктів (комплексів), що належать їм, придбання майна інших суб'єктів; кредити банків та інших кредиторів; безоплатні та благодійні внески, пожертвування організацій і громадян; інші джерела, не заборонені законом.

Стаття 18. Право господарського відання

1. Право господарського відання є речовим правом державного або комунального підприємства, підприємств об'єднання громадян, релігійної організації та об'єднань підприємств, які володіють, користуються і розпоряджаються майном, закріпленим за ними власником (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства), з обмеженням правомочності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою власника у випадках, передбачених законом.

У випадках, встановлених законом, майно держави, Автономної Республіки Крим або територіальної громади може бути закріплено на праві господарського відання за господарськими товариствами без права його відчуження. Законом можуть встановлюватися особливості здійснення права господарського відання господарськими товариствами.

2. Власник майна, закріпленого на праві господарського відання, здійснює контроль за використанням та збереженням належного йому майна безпосередньо або через уповноважений ним орган, не втручаючись в діяльність підприємства.

3. Щодо захисту права господарського відання застосовуються положення закону, встановлені для захисту права власності. Суб'єкт підприємництва, який здійснює підприємницьку діяльність на основі права господарського відання, має право на захист своїх майнових прав також від власника.

Стаття 19. Право оперативного управління

1. Правом оперативного управління визнається речове право казенних підприємств, комунальних некомерційних підприємств, некомерційних підприємств, підприємств об'єднань громадян, релігійної організації та об'єднання підприємств, які володіють, користуються і розпоряджаються майном, закріпленим за ними власником (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства) для здійснення некомерційної підприємницької діяльності, у межах, встановлених законом, а також власником майна (уповноваженим ним органом).

2. Власник майна, закріпленого на праві оперативного управління, здійснює контроль за використанням і збереженням переданого в оперативне управління майна безпосередньо або через уповноважений ним орган і має

право вилучати надлишкове майно, а також майно, що не використовується, та майно, що використовується ним не за призначенням.

Право оперативного управління захищається законом відповідно до положень, встановлених для захисту права власності.

Стаття 20. Особливості створення та державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу підприємств і їх об'єднань у перехідний період

1. Забороняється створення юридичних осіб в організаційно-правових формах приватного підприємства, колективного підприємства, державного підприємства, казенного підприємства, комунального підприємства, спільного комунального підприємства, дочірнього підприємства, іноземного підприємства, підприємства об'єднання громадян (релігійної організації, профспілки), підприємства споживчої кооперації, орендного підприємства, індивідуального підприємства, сімейного підприємства, спільного підприємства, підприємства з іноземними інвестиціями, фермерського господарства, колективного сільськогосподарського підприємства, малого підприємства, колективного підприємства.

2. Забороняється внесення змін до відомостей про державні підприємства, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, крім відомостей, що пов'язані з їх перетворенням, злиттям з господарським товариством, приєднанням до господарського товариства, ліквідацією або зміною суб'єкта, що виконує функції власника підприємства.

Стаття 21. Особливості забезпечення майнової основи підприємництва у перехідний період

1. Підприємства можуть набувати право власності на майно, передане їм у власність, та на майно, набуте ними у власність на підставах, не заборонених законом, мати речові права на чуже майно, не заборонені законом, а також користуватися майном чи здійснювати управління ним відповідно до укладених договорів.

Забороняється закріплення за юридичними особами на праві господарського відання та оперативного управління майна, яке за ними на момент вступу цього Закону в дію на відповідному речовому праві не закріплювалося.

2. Порядок передачі державного майна в користування чи управління ним, а також відповідні типові умови договорів з юридичними особами, за якими таке майно було раніше закріплено на праві господарського відання або оперативного управління, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 22. Особливості припинення підприємств у перехідний період

1. Протягом п'яти років з дня набрання чинності цим Законом власник (суб'єкт, що виконує функції власника підприємства) зобов'язаний прийняти рішення про реорганізацію підприємства (злиття з господарським товариством, приєднання до господарського товариства, перетворення в господарське товариство) або його ліквідацію.

Припинення підприємств відбувається в порядку, встановленому Цивільним кодексом України, з урахуванням особливостей, що визначені цією статтею.

2. Протягом 30 днів з дати прийняття власником (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства) рішення про припинення підприємства на виконання вимог частини першої цієї статті підприємство зобов'язане письмово повідомити про це кредиторів підприємства.

Державні та комунальні підприємства також зобов'язані розмістити повідомлення про ухвалене рішення на офіційному веб-сайті суб'єкта, що виконує функції власника підприємства.

3. Кредитори підприємства, діяльність якого припиняється внаслідок прийняття рішення про злиття з господарським товариством, приєднання до господарського товариства, перетворення в господарське товариство на виконання вимог частини першої цієї статті, не можуть вимагати забезпечення виконання зобов'язань шляхом укладення договорів застави чи поруки, дострокового припинення або виконання зобов'язань перед кредитором та відшкодування збитків, якщо інше не передбачено правочином між підприємством та кредитором.

4. У разі прийняття рішення про злиття з господарським товариством, приєднання до господарського товариства чи перетворення в господарське товариство майно підприємства, його права та обов'язки переходять до господарського товариства – правонаступника.

Дозволи, ліцензії, сертифікати, декларації, погодження та інші дозвільні документи, що були видані (погоджені, надані) підприємствам, щодо яких було прийнято рішення про злиття з господарським товариством, приєднання до господарського товариства чи перетворення в господарське товариство відповідно до частини першої цієї статті, є чинними для юридичних осіб – правонаступників на строк, на який вони були видані, за умови дотримання господарським товариством - правонаступником ліцензійних вимог відповідного виду господарської діяльності (вимог з якими чинне законодавство України пов'язує можливість отримання дозволів, сертифікатів, декларацій, погоджень чи інших документів дозвільного характеру)

Право постійного користування земельними ділянками, набуте підприємствами на момент вступу цього Закону в дію, переходить до господарського товариства – правонаступника.

5. Якщо за державним чи комунальним підприємством було закріплено майно на праві оперативного управління чи господарського відання, таке право припиняється з моменту прийняття рішення про припинення підприємства.

Одночасно з прийняттям рішення про припинення державного чи комунального підприємства (злиття підприємства з господарським товариством, приєднання підприємства до господарського товариства чи перетворення підприємства в господарське товариство) власник (суб'єкт, що виконує функції власника підприємства), у межах повноважень наданих йому законом у сфері управління об'єктами державної власності, зобов'язаний прийняти рішення:

1) про передачу майна (його частини), що раніше було закріплено за державним чи комунальним підприємством на праві оперативного управління

чи господарського відання, господарському товариству – правонаступнику в управлінні за договором управління;

2) про передачу майна (його частини), що раніше було закріплено за державним чи комунальним підприємством на праві оперативного управління чи господарського відання, до статутного капіталу господарського товариства – правонаступника. У цьому випадку господарське товариство правонаступник стає власником такого майна і має право розпорядження ним відповідно до закону та статуту господарського товариства – правонаступника;

3) про передачу майна (його частини), що раніше було закріплено за державним чи комунальним підприємством на праві оперативного управління чи господарського відання, господарському товариству – правонаступнику в оренду.

Якщо власник (суб'єкт, що виконує функції власника підприємства) не прийме одне із рішень, передбачених в абзацах другому – п'ятому цієї частини, все майно, що раніше перебувало у державного чи комунального підприємства на праві оперативного управління чи господарського відання, вважається переданим до статутного капіталу господарського товариства – правонаступника у власність, крім прав інтелектуальної власності, нерухомого майна, цілісних і єдиних майнових комплексів, цінних паперів, а також повітряних і морських суден, суден внутрішнього плавання та рухомого складу залізничного транспорту та майна, яке відповідно до закону не підлягає приватизації.

Типові умови договору управління та типові умови договору оренди, за яким передається майно, що раніше було закріплено за державним чи комунальним підприємством на праві оперативного управління чи господарського відання, господарському товариству – правонаступнику, а також порядок передачі такого майна до статутних капіталів господарських товариств - правонаступників затверджуються Кабінетом Міністрів України.

6. Власник (суб'єкт, що виконує функції власника підприємства) одночасно з прийняттям рішення про припинення підприємства визначає кількісний склад комісії з припинення або встановлює, що припинення підприємства здійснює одноособово ліквідатор підприємства.

Власник (суб'єкт, що виконує функції власника підприємства) може самостійно призначити персональний склад комісії з припинення підприємства (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію) або призначити тільки голову комісії з припинення або ліквідатора.

У разі призначення власником (суб'єктом, що виконує функції власника підприємства) голови комісії з припинення голова такої комісії самостійно призначає інших членів комісії з припинення.

7. Порядок злиття державного підприємства з господарським товариством, приєднання підприємства до господарського товариства, перетворення підприємства в господарське товариство затверджує Кабінет Міністрів України.

8. Якщо у строк, встановлений цим Законом, суб'єкт, що виконує функції власника державного підприємства, не прийме рішення про його припинення, управління такими юридичними особами переходить до Фонду державного майна України, який протягом одного року з дня переходу до нього прав

суб'єкта, уповноваженого на виконання функцій власника підприємства, зобов'язаний прийняти рішення про ліквідацію таких юридичних осіб.

Стаття 23. Застосування адміністративно-господарських санкцій

1. За порушення встановлених законодавчими актами правил здійснення підприємницької діяльності до суб'єктів підприємництва можуть бути застосовані уповноваженими органами державної влади або органами місцевого самоврядування адміністративно-господарські санкції – заходи організаційно-правового або майнового характеру, спрямовані на припинення правопорушення суб'єкта підприємництва та ліквідацію його наслідків.

Види адміністративно-господарських санкцій, умови та порядок їх застосування визначаються цим Законом та іншими законодавчими актами..

2. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування відповідно до своїх повноважень та у порядку, встановленому законом, можуть застосовувати до суб'єктів підприємництва такі адміністративно-господарські санкції:

- 1) вилучення прибутку (доходу);
- 2) адміністративно-господарський штраф;
- 3) стягнення зборів (обов'язкових платежів);
- 4) застосування антидемпінгових заходів;
- 5) припинення експортно-імпортних операцій;
- 6) зупинення дії ліцензії (патенту), дозволу, сертифікату чи іншого дозвільного документу на здійснення юридичною особою чи фізичною особою - підприємцем певних видів підприємницької діяльності;
- 7) анулювання ліцензії (патенту) на здійснення юридичною особою окремих видів підприємницької діяльності;
- 8) обмеження або зупинення діяльності юридичної особи;
- 9) ліквідація юридичної особи;
- 10) інші адміністративно-господарські санкції, встановлені іншими законами.

3. Адміністративно-господарські санкції можуть бути застосовані до суб'єкта підприємництва протягом шести місяців з дня виявлення порушення, але не пізніше як через один рік з дня порушення цим суб'єктом встановлених законом правил здійснення підприємницької діяльності, крім випадків, передбачених законодавчими актами.

Дія цієї статті не поширюється на штрафні санкції, розмір і порядок стягнення яких визначені Податковим кодексом України, законами України «Про валюту і валютні операції», «Про банки і банківську діяльність» та іншими законами, контроль за дотриманням яких покладено на податкові та митні органи.

Дія цієї статті не поширюється на адміністративно-господарські санкції, передбачені законами України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» та «Про загальну безпечність нехарчової продукції».

4. Адміністративно-господарські санкції можуть бути застосовані до суб'єкта підприємництва за наявності його вини.

ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім частини другої статті 20, яка набирає чинності через чотири роки з дня набрання чинності цим Законом.

2. Частини перша та друга статті 5 цього Закону для підприємств, які на момент набрання чинності цим Законом не були зобов'язані мати власний веб-сайт та оприлюднювати на ньому інформацію, набирають чинності через два роки з дня набрання чинності цим Законом.

3. Статті 4 – 19 цього Закону втрачають чинність через сім років з дня набрання чинності цим Законом.

4. Визнати Господарський кодекс України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 18, № 19-20, № 21-22, ст. 144) таким, що втратив чинність, з дня набрання чинності цим Законом.

5. Внести зміни до таких законодавчих актів:

1) у Цивільному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 40-44, ст. 356):

частину третю статті 81 викласти в такій редакції:

«3. Цим Кодексом встановлюються порядок створення, організаційно-правові форми, правовий статус юридичних осіб.

Особливості утворення та правового статусу юридичних осіб публічного права може встановлюватись Конституцією України та законом.»;

частину першу статті 83 викласти в такій редакції:

«1. Юридичні особи можуть створюватися у формі товариств, установ, об'єднань юридичних осіб та в інших формах, встановлених законом.»;

статтю 84 доповнити частиною другою такого змісту:

«2. Юридичні особи з метою координації їх виробничої, наукової та іншої діяльності для вирішення спільних економічних та соціальних завдань діяльності учасників, а також з метою встановлення єдиних стандартів якості товарів, робіт або послуг, що виробляються, виконуються або надаються підприємницькими товариствами можуть утворювати об'єднання юридичних осіб.

Учасники об'єднання юридичних осіб зобов'язані виконувати рішення об'єднання, що прийняті ним на виконання делегованих учасниками повноважень.

Будь-яка юридична особа може у будь-який момент вийти з об'єднання юридичних осіб. Вихід учасника з об'єднання юридичних осіб не має своїм наслідком повернення такому учаснику майна переданого об'єднанню.»;

доповнити статтею 96-1 такого змісту:

«Стаття 96-1. Права учасників (засновників, акціонерів, пайовиків, членів) юридичних осіб (корпоративні права)

1. Права учасників юридичних осіб (корпоративні права) – це сукупність правомочностей, що належать особі як учаснику (засновнику, акціонеру, пайовику, члену) юридичної особи відповідно до закону та статуту юридичної особи.

2. Корпоративні права набуваються особою з моменту набуття права власності на частку в статутному капіталі (акцію, пай або інший об'єкт цивільних прав, що засвідчує участь особи в юридичній особі) юридичної особи.

3. Учасники (засновники, акціонери, пайовики, члени) юридичної особи мають право у порядку, встановленому установчим документом та законом:

1) брати участь в управлінні юридичною особою у порядку, визначеному в установчому документі, крім випадків, встановлених законом;

2) брати участь у розподілі прибутку юридичної особи і одержувати його частину (дивіденди), якщо така юридична особа має на меті одержання прибутку;

3) у випадках, передбачених законом та установчим документом, вийти з юридичної особи;

4) здійснити відчуження частки у статутному (складеному) капіталі (акцій, паю або іншого об'єкта цивільних прав, що засвідчує участь особи в юридичній особі) юридичної особи, цінних паперів, паїв та інших об'єктів цивільних прав, що засвідчують участь у юридичній особі, у порядку, встановленому законом;

5) одержувати інформацію про діяльність юридичної особи у порядку, встановленому установчим документом;

6) одержати частину активів юридичної особи у разі її ліквідації в порядку та у випадках, передбачених законом і установчим документом (право на ліквідаційну квоту).

4. Учасники юридичних осіб можуть також мати інші права, встановлені установчим документом юридичних осіб та законом.

5. Законом можуть бути встановлені обмеження для певних осіб щодо володіння корпоративними правами. Законом можуть бути встановлені умови та/або обмеження щодо реалізації окремих корпоративних прав певних осіб.

6. Корпоративними відносинами є відносини між учасниками (засновниками, акціонерами, пайовиками, членами) юридичних осіб, зокрема і ті, що виникають між ними до моменту державної реєстрації юридичної особи, а також між юридичною особою та її учасниками (засновниками, акціонерами, пайовиками, членами) щодо виникнення, здійснення, зміни і припинення корпоративних прав.»;

частину першу статті 97 викласти у такій редакції:

«1. Управління товариством здійснюють його органи або безпосередньо єдиний учасник товариства у разі прийняття ним рішення про це.»;

в абзаці другому частини другої статті 98 після слів «3/4 голосів» доповнити словами «усіх учасників товариства, які мають право голосу з

відповідних питань»

доповнити статтею 99-1 такого змісту:

«Стаття 99-1. Посадові особи товариства

1. Посадові особи товариства – фізичні особи – голова та члени наглядової ради або ради директорів, виконавчого органу, комісії з припинення (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії), особа, яка здійснює повноваження одноосібного виконавчого органу та її заступники, ліквідатор, головний бухгалтер товариства, корпоративний секретар товариства, а також голова та члени іншого органу товариства (крім консультативного), якщо утворення такого органу передбачено законом або статутом товариства.

2. Посадові особи товариства зобов'язані діяти:

1) в інтересах товариства;

2) добросовісно та розумно;

3) в такий спосіб, який на їх добросовісне переконання, сприятиме досягненню мети діяльності товариства; та

4) в межах повноважень, наданих їм статутом товариства та законодавством.

3. Посадові особи відповідають за збитки, завдані ними товариству. Відшкодування збитків, завданих посадовою особою товариству її діями (бездіяльністю), здійснюється у разі, якщо такі збитки були завдані:

діями, вчиненими посадовою особою з перевищенням або зловживанням службовими повноваженнями;

діями посадової особи, вчиненими з порушенням порядку їх попереднього погодження або іншої процедури прийняття рішень щодо вчинення подібних дій, встановленої установчими документами товариства;

діями посадової особи, вчиненими з дотриманням порядку їх попереднього погодження або іншої процедури прийняття рішень щодо вчинення відповідних дій, встановленої установчими документами товариством, але для отримання такого погодження та/або дотримання процедури прийняття рішень посадова особа товариства подала недостовірну інформацію;

бездіяльністю посадової особи у випадку, коли вона була зобов'язана вчинити певні дії відповідно до покладених на неї обов'язків;

іншими винними діями посадової особи.»;

в пункті 3 частини другої статті 137 слова «відповідно до положень статті 147 цього Кодексу» змінити словами «в порядку, встановленому для учасників товариств з обмеженою відповідальністю»;

частину другу статті 167 викласти в такій редакції:

«2. Держава може створювати юридичні особи публічного та приватного права у випадках та в порядку, встановлених Конституцією України та законом.

Держава бере участь в діяльності створених нею юридичних осіб приватного права на загальних підставах, якщо інше не встановлено законом.»;

частину третю статті 167 виключити;

частину другу статті 168 викласти в такій редакції:

«2. Автономна Республіка Крим може створювати юридичні особи публічного та приватного права у випадках та в порядку, встановлених Конституцією України та законом.

Автономна Республіка Крим бере участь в діяльності створених нею юридичних осіб приватного права на загальних підставах, якщо інше не встановлено законом.»;

частину третю статті 168 виключити;

статтю 169 викласти в такій редакції:

«1. Сільські, селищні, міські, районні, обласні ради та виконавчі органи сільської, селищної, міської ради та відповідних рад об'єднаних територіальних громад діють у цивільних правовідносинах на рівних правах з іншими учасниками цих відносин.

2. Сільські, селищні, міські, районні, обласні ради та виконавчі органи сільської, селищної, міської ради та відповідних рад об'єднаних територіальних громад можуть створювати юридичні особи публічного та приватного права у випадках та в порядку, встановлених Конституцією України та законом.

3. Територіальні громади беруть участь в діяльності створених ними юридичних осіб приватного права на загальних підставах, якщо інше не встановлено законом.»;

частину 6 статті 488 виключити;

статтю 625 доповнити частиною третьою такого змісту:

«3. Боржник, який прострочив виконання грошового зобов'язання, на вимогу кредитора зобов'язаний сплатити на користь кредитора пеню в розмірі подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла у період, за який сплачується пеня. Договором може бути визначено менший розмір пені.»;

частину першу статті 630 викласти в такій редакції:

«1. Законом або договором може бути встановлено, що окремі умови договорів визначаються відповідно до типових умов договорів певного виду, затверджених Кабінетом Міністрів України або уповноваженим ним органом державної влади.

Сторони не можуть відступати від змісту типових умов договорів, але мають право конкретизувати їх.»;

частину третю статті 1033 викласти в такій редакції:

«3. Вигодонабувач не може бути управителем, якщо інше не передбачено законом.»;

частину першу статті 1036 викласти у такій редакції:

«1. Строк управління майном встановлюється у договорі управління майном. Договором управління майном може бути передбачено, що він є

безстроковим.

Якщо сторони не визначили строку договору управління майном, він вважається укладеним на п'ять років.»;

частину першу статті 1044 доповнити пунктами 11 та 12 такого змісту:

«11) виключення установника управління з юридичної особи, якій він передав майно в управління, якщо іншого не передбачено договором;

12) відмови управителя або установника управління від договору управління, якщо договором передбачено, що він є безстроковим.»

доповнити статтю 1045-1 такого змісту:

«Стаття 1045-1. Особливості управління майном, що передано юридичній особі його учасником

1. Учасник (засновник, пайовик, власник, акціонер, член) юридичної особи може передати належне йому майно в управління юридичній особі, учасником (засновником, пайовиком, власником, акціонером, членом) якої він є, за договором управління майном учасника.

2. Договором управління майном учасника може бути передбачено, що майно (або його частина), набуте управителем у результаті управління майном, не включається до складу отриманого в управління майна, а стає власністю управителя.

3. Якщо договір управління майном учасника юридичної особи передбачає, що набуте управителем у результаті управління майном не включається до складу отриманого в управління майна, а стає власністю управителя або якщо управитель наділений правом на користування майном, переданим в управління, то управитель не має права на плату за управління майном, а також права на відшкодування необхідних витрат, зроблених ним у зв'язку з управлінням майном.»;

у частині третій статті 1122 після слів «визначеній у договорі» доповнити символом та словами «, є нікчемною»;

2) у частині другій статті 92 Земельного кодексу України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 3-4, ст. 27):

у підпункті «а» слово та знак «підприємства,» виключити;

доповнити підпунктом «є» такого змісту:

«є) господарські товариства, 50 і більше відсотків акцій (часток) яких належить державі, Автономній Республіці Крим чи територіальній громаді або іншому господарському товариству, 100 відсотків акцій (часток) якого належать державі, Автономній Республіці Крим чи територіальній громаді.»;

3) у Законі України «Про оренду державного та комунального майна» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 4, ст. 25):

в абзаці третьому частини другої статті 15 слова і символ «державні та комунальні підприємства,» виключити;

доповнити частину 2 статті 15 новим абзацом такого змісту:

«господарські товариства, 50 і більше відсотків акцій (часток) яких належить державі, Автономній Республіці Крим чи територіальній громаді або іншому господарському товариству, 100 відсотків акцій (часток) якого належать державі, Автономній Республіці Крим чи територіальній громаді.»;

в частині третій статті 15 слова «Підприємствам, установам і організаціям» змінити словами «Юридичним особам»;

4) у Законі України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 1, ст. 9):

частину другу статті 5 доповнити новим пунктом 5-1 такого змісту:

«5-1) затвердження словника організаційно-правових форм юридичних осіб для цілей ведення Єдиного державного реєстру;»;

пункт 1 частини третьої статті 7 доповнити абзацом такого змісту:

«присвоєння коду організаційно-правової форми юридичної особи відповідно до словника, що міститься у Єдиному державному реєстрі;»;

частину другу статті 16 викласти в такій редакції:

«2. Організаційно-правова форма юридичної особи визначається заявником відповідно до закону.»;

5) у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1997, № 24, ст. 170):

статтю 17 викласти в такій редакції:

«Стаття 17. Відносини органів місцевого самоврядування з юридичними особами, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад

Відносини органів місцевого самоврядування з юридичними особами, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування.

Органи місцевого самоврядування при здійсненні повноважень у сфері контролю за додержанням законодавства про працю та зайнятість населення можуть проводити перевірки в юридичних особах, що перебувають у комунальній власності відповідної територіальної громади.

Органи місцевого самоврядування можуть створювати та бути учасниками господарських товариств.»;

у частині першій статті 26:

у пункті 29 слова «підприємств, установ та організацій» замінити словами «юридичних осіб»;

у пункті 30 слова «підприємств, установ та організацій» замінити словами «юридичних осіб»;

у пункті 32 слова «підприємств, установ та організацій» замінити словами «юридичних осіб»;

у пункті 33 слова «підприємствами комунальної власності спільних підприємств» замінити словами «господарськими товариствами, у статутному капіталі яких 50 відсотків акцій (часток) належить територіальній громаді юридичних осіб»;

у частині першій статті 27:

у підпункті 4 пункту «а» слова «підприємств і організацій» замінити словами «юридичних осіб»;

у підпункті 6 пункту «а» слова «комунальних підприємств, установ та організацій» замінити словами «юридичних осіб»;

у частині першій статті 29:

у підпункті 2 пункту «а» слова «підприємств, установ та організацій» замінити словами «юридичних осіб»;

у підпункті 3 пункту «а» слова «підприємств, установ та організацій» замінити словами «юридичних осіб»;

у частині першій статті 30:

у підпункті 18 пункту «а» слово «підприємствами» замінити словами «юридичними особами»;

у підпункті 7 пункту «б» слова «підприємствах, в установах та організаціях» замінити словами «юридичних особах»;

у підпункті 13 пункту «б» слово «підприємствами» замінити словами «юридичними особами»;

у підпункті 10 частини четвертої статті 42 слова «підприємств, установ та організацій» замінити словами «юридичних осіб»;

у частині п'ятій статті 54-1:

у пункті 7 слова «підприємств, установ, організацій» замінити словами «юридичних осіб»;

у пункті 11 слова «підприємств, установ, організацій» замінити словами «юридичних осіб»;

у частині третій статті 55 слова «підприємства або організації» замінити словами «юридичних осіб»;

у статті 60:

у частині першій слова «підприємства, установи та організації, в тому числі банки, страхові товариства, а також пенсійні фонди, частку в майні підприємств» замінити словами «корпоративні права в юридичних особах, в тому числі банках, страхових компаніях чи інших господарських товариствах»;

у частині третій слова «комунальних підприємств, установ та організацій» замінити словами «юридичних осіб, що перебувають у комунальній власності»;

абзац другий частини четвертої викласти в такій редакції:

«Визначення місцезнаходження юридичної особи, що перебуває в комунальній власності територіальної громади, яке зазначається в Єдиному

державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань при державній реєстрації або державній реєстрації змін до відомостей про таку юридичну особу, здійснюється відповідно до статті 93 Цивільного кодексу України.»

у частині другій статті 70 слова «підприємств, установ та організацій» замінити словами «юридичних осіб»;

6) статтю 3 Закону України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України» (Відомості Верховної Ради України, 1999, № 48, ст. 407) викласти в такій редакції:

«Військові частини Збройних Сил України можуть набувати право власності на майно, передане їм у власність, та на майно, набуте ними у власність на підставах, не заборонених законом, мати речові права на чуже майно, не заборонені законом, а також користуватися майном чи здійснювати управління ним відповідно до укладених договорів.

З моменту надходження майна до Збройних Сил України у власність чи отримання державного майна в управління або оренду воно набуває статусу військового майна. Військові частини використовують передане їм військове майно лише за його цільовим та функціональним призначенням. Облік, інвентаризація, зберігання, списання, відчуження, використання та передача військового майна здійснюються у спеціальному порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.»;

7) частину третю статті 10 Закону України «Про Фонд енергоефективності» (Відомості Верховної Ради України, 2017, № 32, ст. 344) викласти у такій редакції:

«3. Основні засоби, що є державною власністю і надані Фонду в управління чи оренду, включаються до активів Фонду, але не можуть бути відчужені у будь-який спосіб без згоди засновника. Списання та передача державного майна здійснюються відповідно до законодавства.

Усе нерухоме майно, передане до статутного капіталу Фонду або набуте Фондом на законних підставах, є його власністю. Державне майно, передане Фонду в користування, не включається до статутного капіталу Фонду та використовується в порядку, передбаченому цим Законом.»;

8) частину п'яту статті 15 Закону України «Про музеї та музейну справу» (Відомості Верховної Ради України, 1995, № 25, ст. 191) викласти в такій редакції:

«Музейні предмети, музейні колекції та музейні зібрання державної частини Музейного фонду України передаються музеям за договором управління або оренди.»

9) у статті 70 Закону України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2014, № 37-38, ст. 2004):

абзац другий частини першої викласти в такій редакції:

«Державні або комунальні заклади вищої освіти можуть набувати право власності на майно, передане їм у власність, та на майно, набуте ними у власність на підставах, не заборонених законом, мати речові права на чуже майно, не заборонені законом, а також користуватися майном чи здійснювати управління ним відповідно до укладених договорів. Майно державного або комунального закладу вищої освіти, що передане йому у власність засновником, не може бути предметом застави, а також не підлягає вилученню або передачі у власність юридичним і фізичним особам без згоди засновників закладу вищої освіти та вищого колегіального органу самоврядування закладу вищої освіти, крім випадків, передбачених законодавством.»

абзац четвертий частини другої викласти в такій редакції:

«Передача в оренду державними і комунальними закладами вищої освіти переданих їм у власність об'єктів здійснюється без права їх викупу відповідно до законодавства в порядку, встановленому для оренди державного і комунального майна.»;

10) у Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 2016, № 3, ст. 25):

абзац другий частини четвертої статті 7 викласти в такій редакції:

«Відповідно до законодавства та з урахуванням організаційно-правової форми наукової установи з метою забезпечення провадження її статутної діяльності можуть набувати право власності на майно, передане їм у власність, та на майно, набуте ними у власність на підставах, не заборонених законом, мати речові права на чуже майно, не заборонені законом, а також користуватися майном чи здійснювати управління ним відповідно до укладених договорів.»;

абзац третій частини п'ятої статті 7 викласти в такій редакції:

«Передача в оренду державними (комунальними) науковими установами майна, що знаходиться в них в управлінні чи оренді, а також земельних ділянок здійснюється без права їх викупу відповідно до законодавства України.»;

абзац другий частини першої статті 8 викласти в такій редакції:

«Державні наукові установи можуть набувати на праві власності на підставах, не заборонених законом майно, що становить їх матеріально-технічну базу, мати речові права на чуже майно, не заборонені законом, а також користуватися майном чи здійснювати управління ним відповідно до укладених договорів.»;

частину четверту статті 17 викласти в такій редакції:

«4. Національна академія наук України наділена правом управління своєю діяльністю, володіє, користується і розпоряджається належним їй майном, має речові права на чуже майно, не заборонені законом, а також користується майном чи здійснює управління ним відповідно до укладених договорів, законодавства і Статуту Національної академії наук України.»;

в абзаці сьомому частини сьомої статті 17 слова «права господарського відання» замінити словами «речових прав».

11) частину другу статті 2 Закону України «Про особливості правового режиму діяльності Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та статусу їх майнового комплексу» (Відомості Верховної Ради України, 2002, № 30, ст. 205) викласти в такій редакції:

«Об'єкти майнового комплексу Національної академії наук України та об'єкти майнового комплексу національних галузевих академій наук можуть належати відповідно Національній академії наук України та національним галузевим академіям наук на праві власності, інших речових правах на чуже майно не заборонених законом, а також перебувати в їх користуванні чи управлінні відповідно до укладених договорів. Об'єкти майнового комплексу Національної академії наук України та об'єкти майнового комплексу національних галузевих академій наук передаються ними організаціям, що віднесені до відання Національної академії наук України та до відання національних галузевих академій наук за договором управління або оренди.»;

12) частину третю статті 23 Закону України «Про морські порти України» (Відомості Верховної Ради України, 2013, № 7, ст. 65) викласти в такій редакції:

«3. Державні стратегічні об'єкти портової інфраструктури та інше державне майно передаються адміністрацією морських портів України у користування чи управління відповідно до укладених договорів.»;

13) частину четверту статті 28 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» (Відомості Верховної Ради України, 2003, № 27, ст. 208) викласти в такій редакції:

«Державне майно може бути переданим центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, органам Державної прикордонної служби України, її навчальним закладам, установам та організаціям за договором оренди або управління. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, органи Державної прикордонної служби України, її навчальні заклади можуть набувати право власності на майно, передане їм у власність, та на майно, набуте ними у власність на підставах, не заборонених законом, а також мати речові права на чуже майно.»;

14) частину другу статті 4 Закону України «Про Національний банк України» (Відомості Верховної Ради України, 1999, № 29, ст. 238) викласти в такій редакції:

«Національний банк України може набувати право власності на майно, передане йому у власність, та на майно, набуте ним у власність на підставах, не заборонених законом, мати речові права на чуже майно, не заборонені законом, а також користуватися майном чи здійснювати управління ним відповідно до укладених договорів.»;

15) частини третю та четверту статті 28 Закону України «Про бібліотеку і бібліотечну справу» (Відомості Верховної Ради України, 1995, № 7, ст. 45) викласти в такій редакції:

«Бібліотечний фонд, будівлі, споруди, приміщення, обладнання та інше майно, що є державною або комунальною власністю, передаються засновником бібліотекам державної і комунальної форм власності в оренду чи управління відповідно до укладених договорів.

Будівлі, споруди, приміщення, майно, бібліотечні фонди, що перебувають в користуванні чи управлінні державних бібліотек, є державною власністю незалежно від місця їх знаходження.»;

16) частини четверту та п'яту статті 16 Закону України «Про театри і театральну справу» (Відомості Верховної Ради України, 2005, № 26, ст. 350) викласти в такій редакції:

«Державні театри можуть набувати право власності на майно, передане їм у власність, та на майно, набуте ними у власність на підставах, не заборонених законом, мати речові права на чуже майно, не заборонені законом, а також користуватися майном чи здійснювати управління ним відповідно до укладених договорів.

Основні фонди та обігові кошти, інше майно державних та комунальних театрів не підлягають вилученню, крім випадків, передбачених законом. Будівлі (споруди, приміщення) театрів, що є в державній чи комунальній власності, передаються їм в оренду чи управління.»;

17) частину четверту статті 43 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (Відомості Верховної Ради України, 2019, № 21, ст. 81) викласти в такій редакції:

«4. Комісія є юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, самостійний баланс та рахунки в органах Державної казначейської служби України. Комісія може набувати право власності на майно, передане їй у власність, та на майно, набуте нею у власність на підставах, не заборонених законом, мати речові права на чуже майно, не заборонені законом, а також користуватися майном чи здійснювати управління ним відповідно до укладених договорів.»;

18) статтю 5 Закону України «Про залізничний транспорт» (Відомості Верховної Ради України, 1996, № 40, ст. 183) викласти в такій редакції:

«Магістральні залізничні лінії загального користування та розміщені на них технологічні споруди, передавальні пристрої, що безпосередньо використовуються для забезпечення процесу перевезень, а саме: залізничні станції та колії загального користування, тягові підстанції, контактна мережа та інші пристрої технологічного електропостачання, системи сигналізації, централізації, блокування та управління рухом поїздів, об'єкти і майно, призначені безпосередньо для виконання аварійно-відновлювальних робіт, є державною власністю, передаються АТ «Укрзалізниця» в оренду або управління.

АТ «Укрзалізниця» не може відчужувати, передавати в користування, оренду, лізинг, концесію, управління, заставу, вносити до статутного (складеного) капіталу суб'єктів господарювання майно, що є державною власністю та передано АТ «Укрзалізниця» у власність, на іншому речовому

праві чи за договорами управління або оренди, а також вчиняти інші правочини, наслідком яких може бути відчуження такого майна.

Розпорядження майном, внесеним до статутного капіталу АТ «Укрзалізниця», у тому числі списання, продаж, безоплатна передача, надання в користування, оренду, обмін, а також виведення з експлуатації рухомого складу, у тому числі контейнерів, здійснюються АТ «Укрзалізниця» відповідно до його статуту та законодавства.»;

19) у статті 15 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2015, № 23, ст. 158):

абзац перший частини четвертої викласти в такій редакції

«4. Якщо ліцензіат припиняється в результаті злиття, приєднання чи перетворення або все його майно передається приватному партнеру, концесіонеру і його правонаступник або приватний партнер, концесіонер має намір провадити вид господарської діяльності, на провадження якого ліцензіат мав ліцензію, такий правонаступник або приватний партнер, концесіонер має право для забезпечення завершення організаційних заходів, пов'язаних з отриманням нової ліцензії на його здійснення, провадити у строк, що не перевищує шести місяців, такий вид господарської діяльності на підставі раніше виданої ліцензії, якщо інше не передбачено законом, що визначає особливості припинення окремих видів чи організаційно-правових форм юридичних осіб. Після закінчення цього строку правонаступник або приватний партнер, концесіонер зобов'язаний отримати нову ліцензію, а раніше видана ліцензія підлягає анулюванню, якщо інше не передбачено законом, що визначає особливості припинення окремих видів чи організаційно-правових форм юридичних осіб.»;

абзац другий частини четвертої викласти в такій редакції:

«Якщо об'єкти державної власності, які використовуються ліцензіатом у процесі господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню, передаються суб'єктом управління об'єктами державної власності на праві власності, іншому речовому праві чи за договором управління або оренди іншій юридичній особі, і така юридична особа провадить вид господарської діяльності, на провадження якого ліцензіат мав ліцензію та був сертифікований уповноваженим органом відповідно до встановлених законом вимог про відокремлення і незалежність такої юридичної особи, зазначена юридична особа має право здійснювати протягом строку, що не перевищує одного року, відповідний вид господарської діяльності на підставі раніше виданої ліцензії для забезпечення завершення організаційних заходів, пов'язаних з одержанням нової ліцензії. Після закінчення цього строку раніше видана ліцензія підлягає анулюванню.»;

20) у Законі України «Про ринок природного газу» (Відомості Верховної Ради України, 2015, № 27, ст. 234):

у пункті 3 частини другої статті 21 слова «господарське відання» виключити;

у абзаці другому частини першої статті 37 слова та знак «, крім випадків

належності такого оператора до суб'єктів господарювання державного сектору економіки» виключити;

у пункті 3 частини другої статті 45 слова «господарське відання» виключити;

21) у пункті 3 частини четвертої статті 31 Закону України «Про ринок електричної енергії» (Відомості Верховної Ради України, 2017, № 27-28, ст. 312) слова «господарське відання» виключити;

22) абзац третій частини першої статті 19 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» (Відомості Верховної Ради України, 2002, № 16, ст. 112) викласти в такій редакції:

«юридичними особами на праві власності, іншому речовому праві, за договорами оренди чи управління, у яких перебуває житловий фонд і до обов'язків яких належить надання споживачам послуг з питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;»;

23) частину першу статті 17 Закону України «Про органи самоорганізації населення» (Відомості Верховної Ради України, 2001, № 48, ст. 254) викласти в такій редакції:

«Органи самоорганізації населення можуть набувати право власності на майно, передане їм у власність, та на майно, набуте ними у власність на підставах, не заборонених законом, мати речові права на чуже майно, не заборонені законом, а також користуватися майном чи здійснювати управління ним відповідно до укладених договорів.»;

24) абзац перший частини другої статті 1 Закону України «Про Український культурний фонд» (Відомості Верховної Ради України, 2017, № 19, ст. 238) викласти в такій редакції:

«2. Український культурний фонд є юридичною особою публічного права. Український культурний фонд може набувати право власності на майно, передане йому у власність, та на майно, набуте ним у власність на підставах, не заборонених законом, мати речові права на чуже майно, не заборонені законом, а також користуватися майном чи здійснювати управління ним відповідно до укладених договорів.»;

25) у Законі України «Про управління об'єктами державної власності» (Відомості Верховної Ради України, 2006, № 46, ст. 456):

статтю 1 доповнити частиною другою такого змісту:

«2. Кабінет Міністрів України та інші суб'єкти управління об'єктами державної власності відповідно до цього Закону, Цивільного кодексу України та інших законів України здійснюють управління суб'єктами державного сектору економіки - юридичними особами, державна частка у статутному капіталі яких перевищує п'ятдесят відсотків чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів.»;

у статті 5:

підпункт г) пункту 18 частини 2 виключити;

пункт 18 частини 2 доповнити підпунктом я²) такого змісту:

«я²) порядок передачі майна (його частини), що раніше було закріплено за державним чи комунальним підприємством на праві оперативного управління чи господарського відання до статутних капіталів господарських товариств – правонаступників;»;

доповнити частину 2 пунктом 28 такого змісту:

«28) затверджує типові умови договору управління та типові умови договору оренди, за яким передається майно, що раніше було закріплено за державним чи комунальним підприємством на праві оперативного управління чи господарського відання, господарському товариству – правонаступнику;»;

доповнити частину 2 пунктом 29 такого змісту:

«29) затверджує порядок злиття державного підприємства з господарським товариством, приєднання державного підприємства до господарського товариства, перетворення державного підприємства в господарське товариство;»;

доповнити частину 2 пунктом 30 такого змісту:

«30) затверджує методику встановлення плати за управління державним майном;»;

доповнити частину 2 пунктом 31 такого змісту:

«31) затверджує порядок передачі державного майна в управління за договором управління державним майном;»;

доповнити частину 2 пунктом 32 такого змісту:

«32) затверджує типовий Порядок проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки.»;

у статті 6:

частину 1 доповнити пунктом 20⁶ такого змісту:

«20⁶) відповідно до закону укладають договори управління державним майном;»;

частину 1 доповнити пунктом 32¹ такого змісту:

«32¹) здійснюють контроль за ефективним управлінням державним майном управителями з якими укладено договори управління державним майном;»;

доповнити статтею 11⁵ такого змісту:

«Стаття 11⁵. Правові основи управління державним та комунальним майном

1. Суб'єкт управління об'єктами державної та комунальної власності (установник управління) за договором можуть передати другій стороні (управителю) на певний строк в управління державне майно відповідно до умов, визначених у договорі.

Договір управління державним та комунальним майном не може містити умов за яких у управителя чи третіх осіб може виникнути право власності або право довірчої власності на передане в управління майно.

2. Договір управління державним та комунальним майном може бути оплатним або безоплатним.

3. Об'єкти державної та комунальної власності передаються в управління за результатами проведення аукціону в електронній торговій системі в порядку, що визначений для укладення договорів оренди державного та комунального майна, крім випадків передачі в управління майна, що раніше було закріплено за державним чи комунальним підприємством на праві оперативного управління чи господарського відання, господарському товариству – правонаступнику.

4. Не можуть бути управителями державного майна:

фізичні та юридичні особи, стосовно яких застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до Закону України «Про санкції», а також пов'язані з ними особи;

юридичні особи, інформація про бенефіціарних власників яких не розкрита в порушення вимог Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань»;

юридичні особи, зареєстровані в державах, включених FATF до списку держав, що не співпрацюють у сфері протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом, а також юридичні особи, 50 і більше відсотків статутного капіталу яких належать прямо або опосередковано таким особам;

юридичні особи щодо яких відкрито провадження у справі про банкрутство або щодо яких прийнято рішення про їх припинення процесі припинення.

5. Суб'єкт управління об'єктами державної власності здійснює контроль за використанням та збереженням майна переданого ним в управління.»

6. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

7. Господарські товариства, 100 відсотків акцій (часток) яких належать державі, мають право здійснювати діяльність, яка до вступу цього Закону в дію дозволяється тільки державним підприємствам.

8. В перехідний період господарські товариства, які перебувають під контролем держави, Автономної Республіки Крим або територіальної громади (об'єднання територіальних громад), можуть передавати внесене їм до статутного капіталу майно в оренду, передавати в оренду державне чи

комунальне майно, що перебуває в їх управлінні, передавати орендоване ними державне чи комунальне майно у суборенду або вчиняти інші правочини, що мають наслідком передачу третій особі права користування або право володіння таким майном виключно в порядку, передбаченому для оренди державного та комунального майна.

9. Юридичні особи, державна частка у статутному капіталі яких перевищує п'ятдесят відсотків чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів, які на день набрання чинності цим Законом не надавали понад п'ять років поспіль до уповноваженого органу управління інформацію про свою діяльність, а також до органів державної податкової служби згідно із законодавством податкових декларацій, документів бухгалтерської звітності, а також за наявності інших ознак, що свідчать про відсутність підприємницької діяльності і за відсутності у таких відсутності заборгованості із сплати податків, зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових коштів до Пенсійного фонду України, фондів соціального страхування та відкритих виконавчих проваджень ліквідуються.

Ліквідація юридичних осіб, визначених у абзаці першому цього пункту, здійснюється за рішенням суб'єкта управління об'єктами державної власності, до компетенції якого належить його створення на підставі вжитих цим суб'єктом заходів щодо інвентаризації майна належного юридичним особам, що ліквідується, а також майна його філій та представництв, дочірніх підприємств, господарських товариств, а також майна, що підтверджує його корпоративні права в інших юридичних особах, виявлення та вжиття заходів щодо повернення майна, яке перебуває у третіх осіб.

Заява та документи для державної реєстрації припинення юридичних осіб, визначених у абзаці першому цього пункту, в результаті їх ліквідації подаються керівником суб'єкта управління об'єктами державної власності, що прийняв рішення про ліквідацію.

10. В перехідний період права інтелектуальної власності, нерухоме майно, цілісні майнові комплекси, єдині майнові комплекси, цінні папери, корпоративні права, а також повітряні і морські судна, судна внутрішнього плавання та рухомий склад залізничного транспорту, що передані у власність господарським товариствам, які перебувають під контролем держави, Автономної Республіки Крим або територіальної громади (об'єднання територіальних громад), не можуть бути відчужені такими господарськими товариствами та передаватися ними до статутного капіталу інших юридичних осіб і щодо такого майна не можуть вчинятися інші дії, наслідком яких може бути їх відчуження.

Зазначені обмеження не поширюються на випадки відчуження нерухомого майна, цілісних майнових комплексів, єдиних майнових комплексів, цінних паперів, корпоративних прав, а також повітряних і морських суден, суден внутрішнього плавання та рухомого складу залізничного транспорту, що здійснюється відповідно до законодавства з питань приватизації.

11. Якщо в перехідний період власник (суб'єкт, що виконує функції власника підприємства) не прийняв рішення про припинення підприємства, до регулювання діяльності таких підприємств після завершення перехідного періоду застосовуються положення Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», а статuti таких підприємств в частині, що суперечитиме Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», є недійсними.

12. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, державні чи комунальні організації (установи та заклади) можуть набувати право власності на майно, передане їм у власність, та на майно, набуте ними у власність на підставах, не заборонених законом, мати речові права на чуже майно, не заборонені законом, а також користуватися майном чи здійснювати управління ним відповідно до укладених договорів.

Якщо за органом державної влади, органом місцевого самоврядування, державною чи комунальною організацією (установою, закладом) на момент набрання чинності цим Законом було закріплено майно на праві оперативного управління, таке право припиняється в день завершення перехідного періоду, встановленого цим Законом. Право оперативного управління державним чи комунальним майном може бути припинено до завершення перехідного періоду в порядку, встановленому чинним законодавством України.

Державне та комунальне майно, що раніше було закріплене за органом державної влади, органом місцевого самоврядування, державною чи комунальною організацією (установою, закладом), може бути передано їм управління, оренду або на іншому речовому праві, зокрема, на праві узуфрукту.

Договори управління державним та комунальним майном з державними чи комунальними органами і установами не підлягають нотаріальному посвідченню, можуть бути безоплатними та укладатися на певний строк чи безстроково.

Договори управління та оренди державного та комунального майна з органом державної влади, органом місцевого самоврядування, державною чи комунальною організацією (установою, закладом) можуть бути укладені у формі електронного документа з використанням електронних довірчих послуг.

Порядок передачі державного майна та комунального майна в оренду чи управління, а також типові умови відповідних договорів з органом державної влади, органом місцевого самоврядування, державною чи комунальною організацією (установою, закладом) визначаються Кабінетом Міністрів України.

13. Кабінету Міністрів України у дев'ятимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до законів України, що впливають з цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

14. Статути та внутрішні положення підприємств підлягають приведенню у відповідність із нормами цього Закону не пізніше двох років з дня набрання чинності цим Законом.

Підприємства та господарські товариства – правонаступники звільняються від сплати адміністративного збору за проведення реєстраційних дій у зв'язку з приведенням їх діяльності у відповідність із цим Законом.

Заміна (переоформлення) ліцензій, дозволів, свідоцтв, інших документів дозвільного характеру, а також документів, що підтверджують права підприємства на майно, у зв'язку з приведенням діяльності такого підприємства у відповідність із вимогами цього Закону або у зв'язку з прийняттям рішення про припинення підприємства відповідно до частини першої статті 22 цього Закону здійснюється безоплатно.

**Голова
Верховної Ради України**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: СТЕФАНЧУК РУСЛАН ОЛЕКСІЙОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000062EE150049384302
Дійсний до: 14.05.2022 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 2д9/1-2021/277307 від 06.09.2021

631411